

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Bodegem- / Pangaardenstraat

Ternat, Vlaams-Brabant

2024L279

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant wegenis- en rioleringswerken ter hoogte van de Bodegem-, Pangaarden- en de Monnikstraat in Ternat, provincie Vlaams-Brabant. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 20 654 m², over het gehele projectgebied zijn bodemingrepen gepland.

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied en agrarisch gebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024L279	
ERKENNINGNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 136935	Y ₁ : 172119
	X ₂ : 138357	Y ₂ : 173136
KADASTER	Ternat Afdeling 1, Sectie E, Openbaar Domein	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van riolerings- en wegeniswerken langsheen het verloop van de Bodegem-, Pangaarden- en de Monnikstraat. Het volledige plangebied is ca. 20 654 m² groot en valt integraal samen met bestaande wegenis. De geplande werken omvatten zowel de renovatie van een reeds bestaande rioleringsleiding en aanleg van nieuwe leidingen. Na de rioleringswerken wordt de wegenis heraangelegd.

Ternat is gelegen op de rand van de vallei van de Keurebeek/Steenvoordebeek die zich heeft ingesneden in het Brabantse leemplateau. Het geplande rioleringsstracé bevindt zich ten zuidoosten van de dorpskern en valt in het oosten samen met de Terlindebeek die aansluit op de Steenvoordebeek. Het centrale en westelijke deel van het traject interfereert met twee naamloze aftakkingen op de Steenvoordebeek. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profielopbouw weer bestaand uit eolische afzettingen van het Weichseliaan tot vroeg-Holoceen. Langsheen de Terlindebeek bestaat de top van het profiel uit fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. Langsheen het overgrote deel van het plangebied is een droge leembodem aangeduid op de bodemkaart. Langsheen de Terlindebeek zijn profielloze hydromorfe en colluviale bodems aangeduid. De omgeving van het geplande rioleringsstracé was, langsheen de gradiëntzone van meerdere beekvalleien, ongetwijfeld aantrekkelijk voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars. De goed gedraineerde en vruchtbare leembodems in de omgeving moeten evenzeer gunstig geweest zijn voor vroege landbouwers.

De cartografische bronnen reflecteren een landelijke en open omgeving waarbij het landschap bepaald wordt door voornoemde beekvalleien. Op de Ferrariskaart is het huidige stratenpatroon reeds te herkennen. Tegen het zuidoostelijke uiteinde van het tracé is een groter hoevecomplex te herkennen. Rondom deze hoeve is een kleine bewoningskern gegroeid die op het 19e-eeuwse kaartmateriaal het toponiem 'Terlinde(n)' krijgt. Doorheen de orthofotosequentie is geen wezenlijke verandering op te merken inzake het landgebruik.

In de ruime omgeving zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Aan het oostelijke uiteinde van het tracé, aan de Bodegemstraat, werd reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij werden echter geen archeologisch relevante sporen waargenomen. Ten zuiden van het plangebied zijn langs een lineair tracé meerdere vindplaatsen aangeduid. Dit betreft de archeologisch opvolging van de aanleg van nieuwe spoorlijnen. Hierbij werden op meerdere locaties sporen aangetroffen uit het neolithicum, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Een deel hiervan kan gekoppeld worden aan bewoning hoewel vanwege het soms beperkte ruimtelijke kader dit moeilijk in te schatten is. Zo werden met zekerheid een kleine structuur uit de ijzertijd en een hutkom uit de middeleeuwen in kaart gebracht. Één opmerkelijk spoor bevatte een grote hoeveelheid houtskool en ijzerslag en wijst op lokale metaalproductie in de Romeinse periode. Vermoedelijk kan een deel van het sporenbestand ook als off-site relict bestempeld worden. Deze wijzen desalniettemin op de aanwezigheid van meerdere omvangrijke nederzettingen in de omgeving van de gerealiseerde spoorlijnen. Ook bij prospectie op hoger gelegen terreinen ten noorden van het plangebied, nl. aan de Oude Brusselstraat en Groenestraat, werden resten aangetroffen die wijzen op bewoning en artisanale activiteiten in de Romeinse periode. In de omgeving van het tracé werden eveneens enkele veldkarteringen uitgevoerd. Hierbij werd vondstmateriaal uit het midden neolithicum en de bronstijd gerecupereerd. Daarnaast zijn eveneens meerdere cartografische indicatoren aangeduid op

het kaartblad van de CAI die middeleeuwse of jongere landelijke infrastructuur aanduiden zoals de motteheuvel van het Ter Lindenhof of de watermolen van Cruyckenbosch. De gekende waarden wijzen op een omgeving die zo goed als doorlopend wordt bewoond sinds het neolithicum.

Hoewel in de omgeving van het plangebied uitgegaan dient te worden van een mogelijke trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt een verdere archeologische opvolging van de riolerings- en wegeniswerken als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande rioleringswerken en herstel van de wegenis langsheen de Bodegem-, Pangaarden- en de Monnikstraat worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen. De voornaamste redenen hiervoor zijn de reeds aanwezige infrastructuur en het relatief beperkte ruimtelijke kader. Met betrekking tot de trefkans inzake artefactenconcentraties dient gewezen te worden op de aanwezige verharding, huidige rioleringen en andere nutsleidingen. De kans dat hieronder nog in-situ bewaarde artefactenconcentraties aanwezig zijn wordt als bijzonder klein ingeschat. Betreffende de trefkans inzake erfgoed bestaand uit bodemsporen dient evenzeer gewezen te worden op de reeds aanwezige infrastructuur. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat een groot deel van het bodemarchief reeds is gefragmenteerd. Indien hierbij ook nog de lineaire vorm van de ingrepen en bijgevolg het beperkte ruimtelijke kader in acht wordt genomen kan enkel geconcludeerd worden dat verder onderzoek in functie van bodemsporen weinig zinvol is. Meer dan een quasi contextloze indicator voor aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek niet verwacht worden. Vanwege dit gebrek aan potentiële kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerendergoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerendergoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

